

Pouk na daljavo v srednji šoli

V prihodnost z optimizmom

■ **Petra Krulc**, profesorica slovenščine, več kot 12 let poučuje na *Srednji zdravstveni in kemijski šoli v Šolskem centru Novo mesto*. Poučevanje in delo z dijaki jo navdušuje tudi v času epidemije.

Nova bolezen covid-19 je čez noč spremenila potek izobraževanja, ki je postalo drugačno. Po številnih ovirah in novih izzivih v preteklem letu danes z bogatimi izkušnjami kot učiteljica v prihodnost gledam z optimizmom.

Nova situacija zahteva nove načine

V marcu mineva že eno leto, odkar smo se učitelji in dijaki znašli v povsem novi obliki poučevanja in pridobivanja znanja. S strahom in negotovostjo smo v petek, 13. 3. 2020, dijaki in učitelji zapustili šolske prostore. Že dan in datum tistega dne sta nekako zlovesče prekinila šolanje, kot smo ga bili navajeni do takrat. Učitelji smo vikend pred začetkom pouka na daljavo mrzlično iskali oblike in načine, kako bi v ponedeljek dijakom omogočili pouk na čim bolj enostaven in vendarle povsem nov način. Šolanje se je čez noč iz učilnic preselilo na svetovni splet. Izobraževanje je tako za učitelje kot dijake postalo drugačno.

Ko smo odpravili začetne ovire, da so dijaki nekako prišli do računalnikov, preko kate-

rih so lahko spremljali pouk, smo se učitelji srečevali z novimi izzivi, ki jih pred nastopom epidemije nismo poznali. Marsikdo je šele takrat spoznal, kako dragoceno in enostavno je bilo dijakom podajati učno snov pred katedrom v razredu.

Epidemija je le še pospešila stalne spremembe, ki so povsem običajen del današnjega hitrega tempa življenja. Spremljati in slediti novostim ter spremembam je za šolnike postala zaveza, ki jo učitelji uresničujejo že desetletja, a smo se vseeno s tesnobo lotili omejitev, ki so nam bile dane.

Učitelji smo se oprli na svoje izkušnje in znanje, kar pa je bilo v danih okoliščinah premalo. Krepili smo solidarnost v odnosu do dijakov, sodelavcev, staršev. Na naši šoli se je izkazalo, da znamo sodelavci v nepredvidljivih časih stopiti skupaj in si brezpogojno pomagati. Nesebično smo delili novou-

svojeno obvladovanje IKT-orodij z zavestjo, da je naše skupno poslanstvo prenašanje znanja na naše dijake. Da bi snov podali čim bolj kvalitetno, smo uporabljali nove načine, razvili nove veščine, ki jih drugače ne bi. Spopadanje z drugačnimi oblikami poučevanja je bilo za nekatere učitelje težko, za druge lažje. V pomoč so bili tudi dijaki, ki so s svojim znanjem pomagali oblikovati bolj kakovosten pouk. Izmenjava spoznanj glede rokovanja z določenimi orodji je tako bogatila ne le učitelje, ampak tudi dijake. Čeprav nam je bil neposreden fizični stik v

Marsikdo je šele v času epidemije spoznal, kako dragoceno in enostavno je bilo dijakom podajati učno snov pred katedrom v razredu.

učilnici onemogočen, je vsak učitelj ob posluhu za dijake lahko ohranil pristne socialne stike, ki so se zdaj pojavljali v drugačni obliki. Nova oblika šolanja je postala izziv, s katerim smo se na naši šoli pogumno spoprijeli ne le učitelji, ampak tudi dijaki.

Vsi učitelji, brez izjeme, smo se morali naučiti uporabljati sodobno IKT-tehnologijo. Uporaba le-te je bila pri pouku v učilnici prisotna že pred pojavom epidemije, vendar zagotovo v precej manjši meri. Vsi smo se nenehno spraševali, ali je taka oblika lahko primerljiva z izobraževanjem, ki poteka v razredu. Mnogi avtorji so v študijah preučevali, ali lahko e-izobraževanje nadomesti pouk v učilnicah. Zhang idr. (2004: 75) ugotavljajo, da je e-izobraževanje zaradi prilagajanja potreb družbe ena od dobrih oblik izobraževanja in predstavlja dobro alternativo tradicionalnemu učenju. Tradicionalno učenje in e-učenje primer-

Foto: Peter Prebil

jajo tudi Hameed idr. (2008: 14), ki ugotavljajo, da je treba za uspešnost e-učenja v prvi vrsti zagotoviti opremo ter učitelje izobraziti o njeni uporabi. Na končen rezultat oz. uspeh mladih pa vpliva tudi entuziazem učitelja.

Zanimive so ugotovitve, do katerih sta prišla Al-Qahtani in Higgins (2013: 23), saj sta ugotovila, da je imelo mešano učenje na mlade (glede na njihove končne dosežke) boljši vpliv kot ostale oblike poučevanja. Mešano učenje je tradicionalno, neposredno izobraževanje v učilnicah, kombinirano z IKT-tehnologijo, ki omogoča usvajanje določene snovi z e-izobraževanjem.

Branje je še vedno pomembno

Kot slavistka sem v času šolanja na daljavo poleg podajanja snovi posebno pozornost namenila tudi ohranjanju bralne kulture. Eden ključnih trenutkov za uspešnost usvajanja nekega znanja je tudi zmožnost branja in pomnjenja. Obsežno branje je zelo učinkovito pri krepitvi znanja učencev in njihovega odnosa do učenja, ugotavljata Juan in Cheng (2008: 41). Avtorja poudarjata pomen obsežnega branja, v katerem vidita sredstvo za izboljšanje učne uspešnosti in odnosa do neuspešnosti. Prav tako ugotavljata, da sta se z branjem izboljšali tudi hitrost in stopnja natančnosti. To posledično vpliva na učence, na njihovo samozavest in zadovoljstvo.

Čprav nam je bil neposreden fizični stik v učilnici onemogočen, je vsak učitelj ob posluhu za dijake lahko ohranil pristne socialne stike, ki so se zdaj pojavljali v drugačni obliki.

Branje in razumevanje besedila imata pomembno vlogo v posameznikovem izobraževalnem procesu. Pripomoreta tudi k boljšemu doživljanju in interpretaciji drugih oblik umetniškega izražanja, kot so glasba, gledališče, film. V srednji šoli opazimo potrebo po spodbujanju bralnih navad, saj s tem krepimo doživljanje, empatijo in življenje v vlogi drugega. Dijaki ob tem bogatijo domišljijo, besedni zaklad, ustvarjalnost in tvorijo slogovno bolj dovršena besedila.

Iskanje poti do dijakov

Pri pouku književnosti sem poleg glasnega branja odlomkov iz predpisanih književnih del veliko časa namenila interpretaciji prebranega. Na naši šoli pouk poteka enotno za vse dijake, in sicer videokonferenčno, preko MS Teams, z uporabo spletne učilnice in komunikacijskega kanala eAsistenta. Štiri ure književnosti sem oblikovala tako, da sem dijake v MS Teams naključno razdelila v skupine po štiri. Imeli so nalogo, da o odlomku kritično razmislijo. Na podlagi zastavljenih vprašanj so podajali svoje mnenje o ravnanju in dejanjih glavnih književnih likov ter tako del svojega doživljanja povezali z doživljanjem enega od literarnih junakov. Tako so dobili občutek, da je njihovo mnenje sprejeto in pomembno. Pokazal se je pozitiven vidik šolanja na daljavo, saj so dijaki izpostavili, da jim zavedanje, da so pred kamero sicer sami (ali jo občasno celo ugasnejo), daje občutek skritosti, neizpostavljenosti in ne nazadnje varnosti, ker ni neverbalne komunikacije med sošolci, ki so je pri pouku v učilnicah vedno deležni in nanje v glavnem deluje negativno. Ne zaznavajo obsojanja, posmeha, neprimerne nestrinjanja, ko spregovorijo. Komunikacija v samem učnem procesu je drugačna in pozitivno vpliva na dijake.

Preostale štiri ure sem oblikovala tako, da je uvodna motivacija izhajala iz aktualnih tem, ki so bile povezane z usodami glavnih književnih likov. Naloga dijakov v skupinah je bila, da na neverbalni način prikažejo pojme, ki opisujejo njihovo počutje ob doživljanju usode glavnega junaka. V eni od skupin so počutje izražali z iskanjem slik na spletu, v drugi z iskanjem glasbe, ki po njihovem mnenju vzbuja oz. izraža določeno občutje, v eni skupini so se odločili za prikaz pojma s pomočjo pantomime. Dijaki so bili v skupinah zelo ustvarjalni in so se spomnili različnih pristopov podajanja občutij. Z uporabo IKT-oročja, ki ga pri pouku v učilnicah gotovo ne bi uporabljali v tolikšni meri, so krepili svoje spretnosti in prav tako v manjših skupinah timsko delovali. Stekla je bolj sproščena komunikacija.

E-izobraževanje ima tudi dobre plati

Čprav ne moremo primerjati e-izobraževanja z izobraževanjem, izvedenim nepo-

Foto: Matej Hozjan

sredno v fizičnih učilnicah, prav tako ne moremo posploševati trditev, da je pouk v učilnicah v vseh pogledih boljši od pouka, ki je bil izveden na daljavo. Ugotoviti je možno kar nekaj pozitivnih vidikov, ki jih IKT-tehnologija prinaša v sam učni proces, in sicer tudi pri branju oz. obravnavi prebranega literarnega besedila.

Danes, po enem letu, odkar se soočamo z izzivi poučevanja na daljavo, v prihodnost zrem pomirjena, optimistična in obogatena z novimi znanji ter izkušnjami. ◀

Literatura

- Al-Qahtani, Awadh AY; Higgins, Steven Edward (2013): Effects of traditional, blended and e-learning on students' achievement in higher education. *Journal of computer assisted learning*, 29(3), 220–234.
- Brown, Ann L. (1982): Learning how to learn from reading. V Judith A. Langer; Trika M. Smith (ured.): *Reader meets author: Bridging the gap* (str. 26–54). Newark: International Reading Association.
- Hameed, Shafqat; Badii, Atti; Cullen, Andrea J. (2008): Effective e-learning integration with traditional learning in a blended learning environment. *European and Mediterranean Conference on Information Systems*, str. 25–26.
- Juan, Lin; Cheng, Chin-kuei (2008): Using extensive reading to improve the learning performance and attitude of elementary school remedial students. *English teaching & learning, Special issue*, str. 41–83.
- Pituch, Keenan A.; Lee, Yao-kuei (2006): The influence of system characteristics on e-learning use. *Computers & Education*, 47(2), 222–244.
- Villesseche, Julie; Le Bohec, Olivier; Quaireau, Christophe; Nogues, Jeremie; Besnard, Anne-Laure; Oriz, Sandrine; De la Haye, Fanny; Lavandier, Karine (2019): Enhancing reading skills through adaptive e-learning. *Interactive Technology and Smart Education*, 16(1), str. 2–17.
- Zhang, Dongsong; Zhao, Leon J.; Zhou, Lina; Nunamaker, Jay F. Jr. (2004): Can e-learning replace classroom learning? *Communications of the ACM*, 47(5), 75–79.